

Kam se poděla těla mrtvých Francouzů?

29.11.2024

Až šest tisíc těl francouzských vojáků leží v dosud neobjevených šachtách pod dnešními domy a parky v okolí Žižkovského vysílače. Zemřeli, když okupovali Prahu.



Jedno z největších pohřebišť v tisícileté historii Prahy se rozkládalo na dnešním Žižkově. Tam, kde je dnes vysílač, byl v roce 1680 založen obrovský židovský a katolický hřbitov. Vozy s nebožtíky se tu nejvíc otáčely při morových epidemiích, zejména pak v roce 1742, kdy bylo podle dobových zdrojů do několika šachet naházeno přes šest tisíc těl francouzských vojáků. Co v Praze hledali? Dobyli ji a obsadili, město se jim ale nakonec stalo smrtící pastí.

Všechno začalo, když Marie Terezie nastoupila na habsburský trůn. Opírala se při tom o vydání pragmatické sankce, která zajišťovala následnictví v ženské linii a nedělitelnost dědičných držav. Jenže novopečená císařovna nebyla dost silná a dokument se stal jednou z příčin válek o rakouské dědictví. Proti panovnici vytáhli Prusové, Bavoři a Sasové, podporováni tradičním nepřítelem Habsburků — Francií — a všichni se vydali do Čech. Protihabsburská koalice dorazila k Praze a 26. listopadu 1741 ji dobyla. Sasové obsadili Malou Stranu a Hradčany, Bavoři zabrali bělohorskou pláň, Francouzi se zmocnili Vyšehradu, Starého a Nového Města a obsadili vrch Vítkov.

Velitelem okupační armády se stal francouzský maršál Belle-Isle. Tisíce jeho vojáků, hlavně Francouzů, začaly proměňovat Prahu v pevnost. Zesilovali opevnění, stavěli palisády i bastiony, hloubili příkopy. To všechno stálo spoustu peněz, proto vojáci udeřili nejen na stavy, obchodníky, ale i duchovenstvo a pražské Židy. Dochovaná nařízení a tresty dokazují, že Pražané Francouzům na ruku příliš nešli. Zároveň k nim ale nebyli nijak zvlášť nepřátelští, spíš naopak — mohlo za to korektní chování vojska, ale i odpor k vídeňskému dvoru, který nechal obyvatele města napospas osudu.

Když nakonec Prusové a Sasové protihabsburskou koalici opustili, začala se rakouská vojska o síle 80 tisíc mužů blížit k opevněné Praze. Oblehli ji koncem června 1742, kdy se za hradbami schovávalo kolem 30 tisíc Francouzů. Jejich vztahy s lidmi se začaly postupně horšit — mohla za to nejen dlouhá a mrazivá zima, ale taky docházející zásoby, konfiskace majetku i neustálé vymáhání peněz a stříbra. Měšťané museli denně dodat jednoho muže na práci, vojáci vyžadovali klíče od domů svých domácích, od lidí brali olovo, cín a střelný prach. Kdo se protivil, mířil na šibenici.

Francouzské vojsko začaly brzy sužovat nemoci, hlavně úplavice a tyfus, ale i další neduhy. Do toho se několikrát pokusili o výpad, což mělo za následek přes tisíc mrtvých a raněných. Vojáky ale trápil taky hlad. Říká se, že za pár vajec byli schopni prodat svého koně — těch skončilo v žaludcích Francouzů, ale i místních přes 17 tisíc. Snědeno bylo taky téměř veškeré domácí zvířectvo z celé Prahy. Situace se vyhrocovala. V lazaretu u dnešního Karlova náměstí, který vlivem nedostatku armádních felčarů poskytoval naprosto tristní péči, umíralo denně i 60 mužů. Jejich těla putovala právě pod dnešní žižkovský

vysílač.

V Praze nakonec zůstaly asi tři tisíce raněných a nemocných, další dva tisíce vojáků je hlídaly. Zbytek, tedy kolem deseti tisíc Francouzů, opustil Istí město a odtáhl k Chebu. Vyjeli 16. prosince 1742, přičemž evakuace probíhala celou mrazivou noc až do ledového rána. Nízké teploty zabily osm stovek mužů během cesty, další pak zemřeli v Chebu. Mnoho Francouzů pobili při úprku z Prahy Češi, kteří k nim po tolika měsících okupace chovali už jenom čistou nenávist.

Francouzská okupace skončila. Praha a české země se kromě většiny Slezska, kterou císařovna ztratila, vrátily do rukou Rakušanů. O okupaci se v příštích letech psalo jako o hekatombě šesti tisíc Francouzů. Kde přesně se šachty s jejich ostatky nacházejí, se dodnes neví.